

TĖVAI – LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ ALFA IR OMEGA

Evelina KISLYCH-ŠOCHIENĖ

Dar 2018 m. lapkritį kaip viesulas praskriejo žinia apie naujos Diuseldorfo lietuvių bendruomenės susikūrimą, o šiandien mes džiaugiamės galėdami pasidalinti žinia, kad jau netrukus bus atidaryta lituanistinė mokyklėlė. Pagrindinis būsimos Diuseldorfo lituanistinės mokyklėlės „Pasaka“ komandos uždavinys – lietuvių kalbos, kaip kalbinio, kultūrinio ir tautinio identiteto pagrindo, ugdymas. Atrodytų, kad lituanistinės mokyklos skirtos tik vaikams. Tačiau ar taip tikrai yra? Manau, kad, be abejonės, ši vieta – labai svarbi ir tėvams, jų pažinimui, turimų

Vokietijos lietuvių bendruomenė skaičiuoja vis daugiau skirtingose apylinkėse susikuriančių lituanistinių mokyklėlių ir mokyklų skaičių bei stebisi jų aktyvumu. Kai kurios iš jų – perpildytos vaikų skaičiumi, ieškomi papildomi mokytojai. Poreikis lituanistiniam švietimui tik auga. Net ir atkreipus dėmesį į „Informacijų“ žurnaluose pasirodančią informaciją, galima pasidžiaugti itin aktyviomis ir gausybę lietuvių vaikų buriančiomis Miuncheno, Hamburgo, Štutgarto, Berlyno mokyklėlėmis ir jų vykdomomis veiklomis.

Balandžio mėnesį socialinėje erdvėje pasklido žinia apie naujos, Diuseldorfo mokyklėlės susikūrimą. Skelbime buvo rašoma: „Su dideliu džiaugsmu pranešame apie nuo rudens Diuseldorfe atidaromą lietuvišką mokyklėlę „Pasaka“. Organizatoriai, mokyklėlės įkūrėjai nuolat akcentuoja, kad mokyklėlė – tai maža dalelė Lietuvos, kurioje tiek vaikai, tiek tėveliai atranda ir gilina savo šaknis mokydami lietuvių kalbos, papročių ir tradicijų.

Dažnai savęs klausiu, ar lituanistinės mokyklėlės – tik vaikams? Juk į pa-

Mokyklėlė – tai vieta, kurioje tiek vaikai, tiek tėveliai atranda Lietuvą. Akimirka iš žiemos šventės Štutgarte.

Lituanistinė mokykla – ne tik vaikams. Akimirka iš Miuncheno mokyklėlės pamokos.

mokas susirenka ir tėvai, nesvarbu, ar grynakraujai lietuviai, ar vokiečiai, ar kelias tautybes savyje nešiojantys žmonės. Ir nors jie susirenka bendram tikslui – vaikų švietimui – kaskart jie praturtėja ir patys. Esu įsitikinusi, kad lietuviai pamokėlių metu patobulina savo žinias, išmoksta kažką naujo, o su lietuvių kalba, tradicijomis ir kultūra nieko bendro neturintys – nejučiomis arba labai to norėdami mokosi. Pradedant nuo elementarių žodžių, baigiant rimtesniais patyrimais ir jų išsaugojimu.

Miuncheno lietuvių bendruomenės pirmininkė Irma Petraitytė-Lukšienė pritaria ir mano, kad lituanistinė mokykla nėra skirta tik vaikams, tai puiki erdvė pakartoti, įsigilinti ar iš naujo kažką išmokti ir tėvams. Kaip įrodymą ji pateikia pavyzdį apie Miuncheno mokyklėlės „Nykštukų“ grupę, kurią lankantys vaikų tėvai nė karto nėra paklause ar pateikę nusiskundimų apie tai, kad jie turi kartu dalyvauti pamokose. Priešingai, tėvai atvyksta ir dar atsiveža viešinius senelius, brolius ar seseris, ir pamokos tampa ne vaikų, o visos šeimos.

I. Petraitytė-Lukšienė pateikė labai

gražų pavyzdį, kuomet lituanistinę mokyklą lankantis vaikas su mama mokosi kartu. Jų bendruomenėje yra berniukas, kuris mokėjo vos keletą žodžių. Jo mama yra lietuvių kilmės, tačiau lietuviškai praktiškai nekalba. Po lituanistinių pamokų berniukas, atsikėlęs ryte, mamai pasakojo, kokius žodžius yra išmokęs, ir mama automatiškai reflektuoja, įsitraukdama į pokalbį. Tokiu būdu mama mokosi kartu su vaiku lietuvių kalbos praktiškai nuo nulio. Tad lituanistinė mokykla skirta, visų pirma, vaikams, tačiau taip pat ir jų tėvams.

Hamburgo lituanistinės mokyklos vadovė Vitalija Fabian mano, kad lituanistinė mokykla yra bendruomenės iščios – labai sakrali vieta. Jos teigimu, jei mokykla gyva, aktyvi, tai ir bendruomenė vaisinga, o lituanistinės mokyklos be tėvelių paprasčiausiai neegzistuoja. V. Fabian taikliai abibūdina tėvelius kaip mokyklos alfa ir omega. „Tėveliai atveda vaikus į pamokas šeštadieniais. Net septynios pasišventusios mamos veda užsiėmimus vaikams. Dauguma neturėdamos pedagoginio išsilavinimo, bet didelį norą, kad vaikams būtų įdomu. Mūsų mažųjų vaikų klasę A lanko vaikai nuo metų iki ketverių. Čia vaikai mokosi kartu su tėveliais. Jie kartu dainuoja, piešia, vaidina, žaidžia. Tėveliai siuva kostiumus pasirodymams, gamina kaukes. Keturios mamos pernai metais parašė projektą ir vyko su dešimčia mokinukų stovyklauti į Lietuvą. Šiais metais rengiame išvyką į Vasario 16-osios gimnaziją ir organizuojame stovyklą Berlyno, Hamburgo lituanistinių ir Šiaulių sanatorinės mokyklos vaikams. Svarbiausia mokyklos vieta yra virtuvė, kur vyresniųjų vaikų tėveliai geria kavą ir bendrauja laukdami savo vaikų. Tai lyg kon-

sultacinė tarnyba, kur galima gauti atsakymus į daugelį rūpimų klausimų“ - pasakojo V. Fabian.

Į klausimą, ar tėvai ko nors gali išmokti lituanistinėje mokykloje, mokyklos vadovė V. Fabian net neabejojanti: „Mes išmokome rašyti projektus, juos įgyvendinti, vesti pamokas, kurti spaktaklius, rengti šventes, o svarbiausia nepasiduoti, kai būna sunku ir palaikyti vienas kitą lietuviybės puoselėjimo kelyje“, - teigia V. Fabian.

Gyvenant užsienyje tėvų įsitraukimas į lituanistinės mokyklėlės gyvenimą yra vienas svarbiausių momentų – taip mano buvusi Štutgarto lituanistinės mokyklėlės vadovė, VLB Tarybos ir valdybos narė švietimo reikalams dr. Sandra Petraškaitė-Pabst. Labai dažnai tokių mokyklėlių steigėjai ir yra patys tėveliai, kurie iš pradžių suburia bendraminčių klubą, pradeda susitikinėti su vaikais, susipažįsta. Vėliau įkuria mokyklėlę. Jos teigimu, mokyklėlė teikia vaisių, jeigu ji lankoma bent 3-5 metus. „Mokymasis yra ilgalaikis procesas su įvairiais pasikartojimo elementais, ritualais, daug mokomasi per žaidimą, bet už jo slypi labai rimti tikslai, kurių siekia pedagogų sudaryta rekomendacinė lituanistinių mokyklėlių programa“, - pasakoja dr. S. Petraškaitė-Pabst.

Dr. S. Petraškaitė-Pabst daug metų veda paskaitas lituanistinėse mokyklėlėse. Ji pasakoja, kad Frankfurto mokyklėlėje „Ažuoliukas“ mokytoja Nijolė Balčiūnienė netgi išdalino tėvams temas, kurioms jie ruošiasi ir pristato. Vaikams tai labai patinka, jie jaudinasi, palaiko tėvus. Tokiu būdu siekiama plėsti vaikų žodyną, kad jie girdėtų kuo įvairesnės kalbos žodžių iš kuo daugiau žmonių.

„Tobulias modelis yra tas, kai tėvai įtraukiami į mokyklėlės gyvenimą, kai jie informuojami, skatinami, jiems suteikiama žinių, kaip ir kuriuo vaiko vystymosi raidos etapu gali efektyviausiai prisidėti prie vaiko kalbos vystymosi. LR ŠMM rekomenduoja per mokslo metus rengti vaikų pasiekimų portfolį, kuriame atsispindėtų vaiko pažangos dokumentacija. Ši idėja buvo pristatyta pernai“, - pasakojo dr. S. Petraškaitė-Pabst.

Jos manymu, jeigu šeima mišri – patartina tik gimus vaikeliui pradėti vienam iš tėvelių lankyti tuos kalbos kur-

Hamburgo lituanistinė mokykla

sus, kuria kalba jo partneris bendrauja su vaiku. Doktorė prasitaria, kad daugelis šeimų taip ir daro. „Man labai patiko Liuksemburgo mokyklėlė, kurioje lankiausi 2017 metais – jie turi lietuvių kalbos pamokas ir suaugusiems. Vaikams pats geriausias auklėjimo metodas yra pačių tėvų pavyzdys“, - patirtimi dalinosi pašnekovė. Ji pabrėžia, kad kol kas mes duodame per mažai žinių būtent tėvams. Ji nuolat sulaukia komentarų apie tėvų norą sužinoti kuo daugiau apie kalbos mokymąsi kitakalbėje aplinkoje.

„Š. m. spalio 18-20 d. vyks seminaras „Efektyviausi lietuviškos tapatybės išlaikymo ir perdavimo būdai“. Man norėtusi, kad tėveliai pasidalintų savo patirtimi apie tai, kaip jiems pavyko išmokyti vaikus kalbėti, skaityti, rašyti lietuviškai – kokie principai, būdai buvo jų atveju efektyviausi, kokią įtaką turėjo lituanistinės mokyklėlės lankymas? Vokietijoje mes turime ne tik tokių pavyzdžių, kuomet aštuoniolikmečiai tik supranta, bet nekalba, bet yra ir tokių atvejų, kuomet kalba puikiai ir netgi beveik be akcento. Todėl visada pabrėžiu, kad išmokyti vaikus kelių kalbų nuo mažens yra didžiulių pastangų reikalaujantis kelias ir didelis darbas, bet jo vaisiai saldūs“ – neslėpia dr. S. Petraškaitė-Pabst. Ji siūlo kurti mokyklėlėse tėvų tarpusavio pagalbos grupes, kuriose jie dalintųsi savo patirtimi, kaip jiems sekasi auklėti vaikus. Specialistės manymu, per tokį dalijimąsi irgi labai daug ko išmokstama.

Taigi Vokietijoje, Diuseldorfe kuriasi 9-ta Lietuva – dar viena lituanistikos, tradicijų ir kultūros oazė, kuria mėgautis vis daugiau lietuvių, o svarbiausia – vaikų. Vėl susipažins, kurs kažką naujo, patirs. Ir tokiu būdu niekuomet neatitrūks nuo savo vieno arba abiejų tėvų įgimto identiteto. Ir tikrai tikiu, kad šis švietimo organizavimas yra didžiausia dovana seneliams, kurie laukia apsilankančių anūkų ir nori su jais kalbėtis lietuviškai.

Miuncheno, Štutgarto ir Hamburgo lituanistinių mokyklų archyvo nuotr.